

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XII. Patrum multorum adversus hanc ipsius doctrinam convitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A nec in unam Synagoga Christi apparitione per angusta confragosaque loca fluentes coaluerunt. Quod palam de Origene prædicarunt viri graves, id infitiat Nicetas, si modo fides interpretationi Latine adhibenda est. Notetur interim hanc aquarum *ἰπεροβίων* expositionem ab Ebrais Magistris profuxisse.

Ex superioribus colligi potest, hæc diversis modis ab Origene fuisse exposita; multiplicibus & varijs sensibus ex simplici literæ contextu pro tempore erutis & evolutis; non destructo tamen & abolito literæ sensu. Si minus ea placet excusatio, admittetur forsitan hæc altera, Angelos intelligi ab Origene qui aquis præfunt, sicut universarum rerum præfides Angelos finxit. Legatur decima ejus in Ieremiam Homilia, in qua doctrinam hanc explicat, atque ita concludit: *ἕτας δὲ ἰσῶ, καὶ γῆν λέγαδὲ ἔστι γῆς τεταμένιον ἀγγελῶν,*
 B *καὶ ὁ δὲ ἀπὸ λίγαδὲ τὸν δὲ ὕδατος τεταμένιον ἀγγελῶν, καὶ ὁ δὲ λίγαίαι: εἰδοσαὶ σε ὕδατα ὁ θεός, εἰδοσαὶ σε ὕδατα.*

In Origenis sententiam fere concedit Gregorius Nyssenus libr. in Hexaëmeron; nam aquas illas quas ab aquis inferioribus Deum divisisse narrat Moyses secundo creationis die, cœlestes Virtutes interpretatur; at inferiores aquas pro malis Angelis neutiquam accipere se declarat. Placuit quoque opinio isthæc Augustino libr. 13. Confess. cap. 15. Tale etiam aliquid ad Origenis exemplum commentus est Isidorus Origin. libr. 7. cap. 5. *Vnde,* inquit, *& post cœli creationem in principio reperitur: Fiat firmamentum; & vocatum est firmamentum cœlum; nimirum ostendens quod post ruinam Angelorum malorum hi qui pertranserunt, firmitatem æternæ perseverantia consecuti sunt, nullo tam lapsu aversi, nulla superbia cadentes, sed firmiter in Dei amore, & contemplatione manentes, nihil aliud dulce habent, nisi cum à quo creati sunt.*

XI. De Angelorum libertate, meritis, gratia, remuneratione, ac pœnis multa Origenes ab Ecclesiæ norma deflexa excogitavit. Naturas quippe omnes ratione præditas unius esse ejusdemque speciei credidit. Angelos autem bonos & malos; & animas hominibus ac sideribus inditas in eam censum retulit, uti supra ostensum est. Has ante mundum naturas à Deo conditas fuisse ratus est, ac bene vel male agendi facultate instructas; qua priusquam uterentur, *νόες*, hoc est Mentis fuisse; sed statim ea ulas, & diversis quidem modis, cum aliæ in virtutum, in virtutum alia ferrentur, pro meritis esse habitas, & partim admissio scelere in profundum deturbatas; partim etiam propter leviores noxas è superioribus Ordinibus dejectas ad inferiores transiisse, & ad animanda quoque hominum corpora esse demissas; adeo ut quocumque loco sint, acceptum id meritis suis referre debeant: *Ἰσχυρὸς* autem, hoc est animas, tunc evasisse, postquam ab amore Dei fuerunt *ὑποψυχίσται*, hæc vero arbitrij libertate etiamnum naturas illas rationales ita frui, sive humanis corporibus implicatæ, sive Dæmones factæ sint, sive Angelicum ordinem retineant, ut nova subinde peccata in se concepant, vel virtutem amplectantur, & pro recte aut nequiter gestis, vel deprimantur in inferiora, vel ad superiora conscendant: permutari ergo ordines illos, & ex Angelis homines, ex hominibus Dæmones, & vicissim alios, aliosque evadere: Diabolum à nequitia quidem ad meliora posse converti, sed nolle, & in perfidia sua destinatum obdurare. Gratia vero auxilium, quod Angelos in sanctitate confirmat, & à peccatis prohibet; vel ejusdem gratia defectum, quo fit, ut à nequitia Dæmones non emergant, nullo modo videtur agnoscere. Futurum autem aliquando putat, ut naturæ illæ omnes, sive Angelorum, sive Dæmonum, sive hominum, causam dicant coram Deo, & rerum à se gestarum rationem reddant, ac pro meritis exornentur; interim tamen varios illos ordines ac status pro virtutibus ac vitis consequi.

XII. Summa hæc est Origenianæ de Angelorum natura & meritis doctrinæ, quam convitiis suis Ecclesiæ Patres perferuerunt; Methodius præcipue in libro De resurrectione; Theophilus Alexandrinus Paschal. 1. & 2; Epiphanius in Epistol. ad Iohann. Hierosolym. cap. 2. & Hæres. 64. cap. 4; Nemesius De natura hominis, cap. 3; Leontius Scholior. Act. 10. cujus verba supra adduximus; Hieronymus cum alibi sæpe, tum maxime Epist. 59. ad Avit. cap. 1. ubi præter alia istud habet: *Cumque omnia vario sermone tractasset (Origenes) asserens Diabolum non incapacem esse virtutis, & tamen necdum velle capere virtutem: ad eum tamen sermone latissimo disputavi Angelum, sive animam, aut certe Dæmonem, quos unius asserit esse naturam; sed diversarum voluntatum, pro magnitudine negligentia & stultitia jumentum posse fieri: & pro dolore panarum, & ignis ardore, magis eligere ut brutum animal sit, & in aquis habitet & fluctibus, ac corpus assumere hujus vel illius pecoris: ut nobis non solum quadrupedum, sed & piscium corpora sint timenda.* Atque hanc de naturis rationalibus in jumentorum corpora demittendis opinionem inter præcipuos errores Origeni exprobrari solitos enumerat Auctor anonymus apud Photium Cod. 117. Enumerat & istum: *ὅτι ἐκ κατὰ πῶτος ἦλθον οἱ ἄγγελοι (Lego ἀγγελοὶ) εἰς τὸ κόσμον, ἀλλ' ἢ δι' ἐπίπτον θανάτου.* Angelos in mundum ex lapsu, non propter aliorum obsequium venisse. Iustinianus præterea in Epistola ad Quintam Synodum, quam recitat Cedrenus, & Sophronius in Epistola ad Sergium ejusdem criminis Origenem arcessunt; arcessit deniq;

& S. Thomas p. 1. q. 64. a. 2. & in Expositione aurea in Iobi caput 4. cavendum ait ab hoc eius errore, quo Spiritus quoscunque creatos instabiles asseruit, & posse ad pravitatem perducere.

XIII. Confutendus ad hanc Maximus martyr in Scholiis ad cap. 6. Dionysij De ecclesiastic. Hierarch. ubi animadvertione dignum est quod ait ex Origene, *ὅτι τὴν ἀναλογία τῶν οὐρανῶν ἡμεῖς ἴσμεν τὴν ἡμετέραν τὴν οὐρανῶν ἀναλογία ἀδελφῶν ἀποστόλων. Pro crimine ratione unumqueque ordinum celestium corporibus tenuioribus illigari.* Contraria Maximo tradit Augustinus libr. 11. De Civit. Dei. cap. 23, sensisse dicens Origenem animas pro ratione peccatorum suorum graviora corpora inducere; quod ita impugnat, id si sit, gravius Dæmoni adjungit debere corpus quam homini, ut pote qui plus peccarit. Dubitat profecto Origenes utra inferior sit Dæmonis natura, an hominis (quam Angelica etiam praestantiorem esse Tertullianus autumavit) proindeque definire non potest utram suscipit, qui graviorum scelestum reus sit: *Ἐπισημασθε δὲ, inquit Tom. 1. in Iohann. p. 32. πότερον ἀπὸ θεοῦ ἔστι τὸ ἔλατον, ἢ τὰ καλοῦμεθα κατὰ θένια, ἃν εἴσι καὶ οἱ δαίμονες, ἢ οἱ παῖδες, ἢ πνεῖς.* Et paulo superius: *Ἔτι δὲ τοῦ λόγου κατὰ τὸν ἔστι ἕνα τὸ λογικόν, πῶς οὐκ ἄλλο π τὸ ἀπὸ θεοῦ τὸ ἔλατον.* Postremum hic locum hominibus assignat. *Constituta Tom. 15. in Matth. p. 396. 397. priorem locum Angelis, posteriorem Dæmonibus, medium hominibus tribuit: οἱ ἰσχυροὶ, ἔσονται εἰς σύγκρισιν ἀγγέλων ἔλατον τὸ ἔλατον, ἰσχυροὶ, ἰσχυροὶ ἀγγέλων, ἢ μὴ πρὸς αὐτοὺς ἑαυτῶν ἀγγέλων.* Cum hominibus ergo quandoque Dæmones, homines vero quandoque postponat Dæmonibus, naturas rationales pro gravitate scelestorum humanam induere naturam, & gravissimum corpus subire nonnumquam statuit, nonnumquam vero Dæmonum naturam, subtiliusque corpus asciscere. Quinetiam Dæmones novis admittis scelestibus homines fieri, & homines vicissim novarum culpam reos in Dæmonum naturam & corpus transire asserit apud Hieronymum Epist. 59. ad Avit. cap. 1. *Ita cuncta, inquit, variari (arbitramur) ut & qui nunc homo est, possit in alio mundo Dæmon fieri; & qui Dæmon est, & negligentius egerit, in crassiora corpora relegatur, id est, ut homo fiat.* Idem Hieronymus in illud Ierem. 29. 14. *Et reducam captivitatem vestram, & congregabo vos de universis gentibus, & de cunctis locis, ad que expulsi vos dixit Dominus. Et reverti vos faciam de loco ad quem transmigrae vos feci,* Origenem, quem delirum Interpretem appellat, somnare ait ruinam celestis Hierusalem his significati, & eos spectare vaticinium, qui inde dimissi in hoc mundo versantur, futurumque ut post LXX annos in locum pristinum restituantur, si modo id bonis suis operibus promeriti sint, ut pote qui sponte in hanc corpora descendentes recte egerint; qui autem ad terrena hanc sese sponte demittere, & fratres suos imitari noluerint, id ipsum passuros, quod Sedecia, ipsiusque populo comminatur Dominus, futurum nempe ut mittat in eos gladium, & famem, & pestem; *& det in vexationem universis regnis terra, quo scilicet nequaquam homines, sed sicut aereæ potestates, & sint apud cunctos Angelos qui praesint singulis provinciis in maledictionem, & in suporem, in sibilum, & in opprobrium cunctis gentibus; & hoc eos idcirco passuros, quia verba Prophetarum in celesti Ierusalem audire noluerint, qui eos hortabantur ut ad terrena descenderent, & corpus humilitatis assumerent, & acta penitentia post verum sabbatismum locum pristinum possiderent.*

XIV. Erroribus porro illis aspersa sunt Adamantij opera quæ extant, quos si sigillatim indicare satagamus, abutemur otio nostro, & Lectori fastidium movebimus. Illustria tamen feligenda sunt quædam, quo dictis nostris fides adjunctur. Tertio ergo libro *Ἐπι ἀρχῶν*, cap. 5. sic disputat: *Unius namque nature esse omnes rationabiles creaturas ex multis assertionibus conprobatur, per quod solum Dei iustitia in omnibus eorum dispensationibus defendi potest, dum unaquaque in semetipsa habet castitas, quod in illo vel in illo vita ordine posita sit.* Hinc triplex enumerat rationabilium naturarum genus huc delapsarum, earum scilicet quæ gestis suis id fuerint promeritæ; aliarum quæ aspectabilium cupiditate raptæ sint; & illarum demum quæ etiam invitæ ad officia aliis exhibenda à Deo deputatæ sint, & in hæc loca relegatæ. Quibus hominum animas significat; tum Angelos illos qui mulieres adamasse crediti sunt à plerisque; ac Angelos denique tutelæ hominum præfectos, vel eos quos à Deo non missos, in hunc mundum, doctrinam vel prophetiam promittentes venisse ait Tom. 20. in Iohann. p. 307. Priore autem *Ἐπι ἀρχῶν* libro, cap. 6. *Ex his sane, inquit, qui in illo initio permanserunt, quod futura simile esse descripsimus, quidam ex ipsis vel ordinatione ac dispensatione mundi ordinem Angelicum sortiuntur, alij Virtutum, alij Principatum, alij Potestatum. . . . . quæ omnia eis pro merito, & pro meritibus suis, quibus in Dei participationem, immutationemque profecerant, æquo iustoque iudicio divina consilii providentia. Hi vero qui de statu prima beatitudinis moti quidem sunt, non tamen irremediabiliter moti, illis quos supra descripsimus sanctis beatisque ordinibus subiecti sunt ad regendum: quorum adiutorio usi, & institutionibus ac disciplinis salutaribus reformati, redire ac restitui ad statum beatitudinis possunt. Ex quibus existimo, prout ego sentire possunt, hunc ordinem humani generis institutum, qui utique in futuro seculo, vel supervenientibus sæculis, cum eorum novam, & terra nova secundum omnes iam cœperit, restituetur in illam unitatem, quam promittit Do.*

Tertull. l. 1. c. 1. Mart. cap. 3.